

Dino Bauk
odvetnik in pisatelj

Pol mehkega ć vredna bolečina

FOTO BLAŽ SAMEC

Dejanje postavitve spomenika izbrisanim v javnem parku, z javnimi sredstvi, naj bi predstavljalo priznanje tako obsega in intenzivnosti njihovega trpljenja kot tudi teže nasilnega ravnanja, katerega žrtve so bili. Spomenika pač ne postaviš komurkoli. Samo tistim, katerih žrtev ali trpljenje je presežno veliko. Če jim torej postavljamo spomenik, potem se kot družba strinjamo, da je bil izbris hud administrativni zločin, v posledici katerega je bilo 25.671 ljudi postavljenih ne samo v brezpravni položaj (v katerem bi bilo treba zgolj ponovno vzpostaviti različna dovoljenja in listine), ampak tudi v popolnoma absurden položaj, ko so jih nato upravni in državni organi v teh istih postopkih, v katerih naj bi si ponovno uredili z izbrisom izgubljeno civilno identiteto, obravnavali kot tujce, ki nikoli pred tem niso živeli v Sloveniji in jim s tem ustvarjali nekakšno, samo zanje pri-krojeno, fiktivno alternativno realnost.

Postavitev spomenika izbrisanim torej pomeni, da je res, da so se izbrisani prebivalci, prav zaradi izbrisa, znašli v absurdni situaciji, v kateri so se morali postavljati v čevlje in vloge tujcev, beguncev in migrantskih delavcev, samo zato da bi sproti vsaj delno odpravljali posledice neustavnega izbrisa.

Postavitev spomenika izbrisanim torej pomeni, da je res tisto, kar je zapisala antropologinja dr. Svetlana Slapšak, in sicer da je izbris »točka eksplozije, ki dvigne tla in pokrajino naredi drugačno, neprepoznavno. Od te točke je življenje zmeraj onkraj nečesa drugega, nikoli več centrirano in umeščeno« in da je res, da so bili mnogi izbrisani, v posledici tega tihega administrativnega zločina, čisto zares ne le nasilno iztrgani iz korpusa prebivalstva Slovenije, pač pa nekateri, spletom konkretnih okoliščin, celo iz svojih ožjih družin. Ožji družinski člani mnogih izbrisanih so celo imeli državljanstvo in izbrisani celo z njimi niso mogli deliti izkušnje absurde situacije, v katero so bili sami pahnjeni z enim samim tihim in mehkim pritiskom *delete* tipke na neki tipkovnici, v neki pisarni notranjega ministrstva, v deželi na robu hribovitega Balkana, katere ljudje so njeno ime.

Postavitev spomenika izbrisanim torej pomeni, da je res, da je bila tistim izbrisanim, ki jih je izbris ujel v zgodnjem otroštvu, odvzeta pravica do šolanja v varnem šolskem okolju, saj so jih morale osnovne šole, v katere so hodili, zaradi njihovega civilnega neobstoja, vpisovati in šolati na črno. Da

FOTO ČRT PIKSI

je res, da je bila tem otrokom odvzeta tudi pravica do zdravstvenega varstva ter celo do počitnic pri starih starših nekje južneje oziroma vzhodneje. Ves čas izbrisa s svojimi izbrisanimi starši niso mogli potovati čez mejo, s čimer so bili ti otroci tudi po celo desetletje prikrajšani za stike in spomine s stariji starši in sorodniki. Da je res, da so jih za vse življenje zaznamovali strah, stiska, žalost in solze njihovih staršev.

Postavitev spomenika izbrisanim torej pomeni, da je res, da so izbrisane, ki jih je izbris ujel v najstniških letih, ustrahovali lokalni policisti, ki so jim grozili z izgonom iz države, da so se zato bali nočnih izhodov, v katerih so lahko divje in brezskrbno uživali njihovi vrstniki. Da je res, da se zaradi izbrisa niso mogli vpisati na srednje šole in potem na fakultete, na katere so si želeli oziroma na tiste, za katere so bili sposobni, ampak zgolj na tiste, na katerih so se z vodstvom to lahko dogovorili kljub lastnemu civilnopravnemu neobstoju.

Ampak ali je to vse skupaj resnično čisto vse res? Ali ne gre morda za pretiravanje in je postavitve spomenika pretirana? Dajmo, čisto zato, da jim bomo lahko mirne vesti postavili spomenik, poskusimo to količino gorja, ki naj bi ga izbrisani prebivalci, zaradi protipravnega ravnanja države, trpeli tudi deset dolgih let, preveriti na edini možen empiričen način, in sicer z višinami odškodnin, ki so bile izbri-

Če jim postavljamo spomenik, potem se kot družba strinjamo, da je bil izbris hud administrativni zločin.

sanim izplačane v upravnih in sodnih postopkih. Denar je sicer popolnoma neprimerno in nezadostno, a obenem v našem pravnem sistemu še vedno tudi edino merilo pretrpljene škode. Če naj si torej izbrisani zaslužijo spomenik, kot žrtve protipravnega ravnanja te države in smo se jim ga, z javnimi sredstvi, tudi čisto zares namenili postaviti, potem jim je država v do zdaj zaključnih upravnih in sodnih postopkih, gotovo morala izplačati vrtočljivo visoke odškodnine. Vraga jih je.

Sam sem kot odvetnik v sodnih postopkih zastopal tudi prav takšne izbrisane, ki jih je izbris doletel kot otroke oziroma kot najstnike, v obdobju, ko bi morali biti deležni še posebne skrbi in zaščite države ter družbe, pa prav nobenemu od njih, za deset let izbrisa, ta država ni izplačala odškodnine, ki bi presejala vrednost bolečin enega žaljivega tvita Janeza Janše, kaj šele me-

seca dni fizioterapije po lažji prometni nesreči.

Izplačane odškodnine mojim v rani mladosti izbrisanim strankam so se gibale med štirimi in osmimi tisočaki, kar pomeni, da kot družba, v imenu katere sodijo naša sodišča, uradujejo naši uradi in zakone sprejemajo naši izvoljeni poslanci, ne verjamemo čisto zares, da je bilo izbrisanim res tako zelo, zelo hudo in da vsa tista stiska in bolečina, za katero tožijo, že ne more izhajati iz nekih banalnih administrativnih neprijetnosti, kot je nekajletna neveljavnost nekih dokumentov, da je pravzaprav škoda, ki so jo zaradi izbrisa resnično utrpeli, skupaj vredna pol ... mehkega ć, recimo (če se že ne spodobi zapisati pristnejše prisposode) in so torej avtorji spomenika v resnici subverzivno želeli prikazati prevladujoče stanje duha glede teže izbrisa.

Ko bi vsaj bila: še pol mehkega ć, ki jim ga, kako cinično simbolično, dvigujemo oziroma zabijamo v spomin prav v Rogu, na prizorišču ene najbrutalnejših policijskih intervencij v škodo človekovih pravic v zadnjih letih (ki seveda ni bila zajeta z izrednim nadzorom nad delom policije pri varovanju protestov), je vrednega precej več: nekkih trideset tisočakov, vsaj tako pravi javni poziv k oddaji idejnih rešitev.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

NEPRESLIŠANO

Dino Bauk
odvetnik in
pisatelj

Kot odvetnik sem v sodnih postopkih zastopal tudi prav takšne izbrisane, ki jih je izbris doletel kot otroke oziroma kot najstnike, v obdobju, ko bi morali biti deležni še posebne skrbi in zaščite države ter družbe, pa prav nobenemu od njih, za deset let izbrisa, ta država ni izplačala odškodnine, ki bi presegala vrednost bolečin enega žaljivega tvita Janeza Janše, kaj šele meseca dni fizioterapije po lažji prometni nesreči.

Izplačane odškodnine mojim v rani mladosti izbrisanim strankam so se gibale med štirimi in osmimi tisočaki, kar pomeni, da kot družba, v imenu katere sodijo naša sodišča, uradujejo naši uradi in zakone sprejemajo naši izvoljeni poslanci, ne verjamemo čisto zares, da je bilo izbrisanim res tako zelo, zelo hudo, in da vsa tista stiska in bolečina, za katero tožijo, že ne more izhajati iz nekih banalnih administrativnih neprijetnosti, kot je nekajletna neveljavnost nekih dokumentov, da je pravzaprav škoda, ki so jo zaradi izbriisa resnično utrpeli, skupaj vredna pol... mehkega ć, recimo (če se že ne spodobi zapisati pristnejše prispodobe) in so torej avtorji spomenika v resnici subverzivno želeli prikazati prevladujoče stanje duha glede teže izbriisa.

Ko bi vsaj bila: še pol mehkega ć, ki jim ga, kako cinično simbolično, dvigujemo oziroma zabijamo v spomin prav v Rogu, na prizorišču ene najbrutalnejših policijskih intervencij v škodo človekovih pravic v zadnjih desetih letih (ki seveda ni bila zajeta z izrednim nadzorom nad delom policije pri varovanju protestov), je vrednega precej več: nekih trideset tisočakov, vsaj tako pravi javni poziv k oddaji idejnih rešitev. × **Delo**